

- Frontkjempene – hva sloss de egentlig FOR?

AV JORUNN TEIGEN

ULF HANSEN (foto)

Finn Ramsøy fra Eiksmarka, Milorg-offiseren vi nylig har sett i fjernsyns-debatter med gamle frontkjempere, har ingen forståelse for forsøk på å rehabilitere folk som ikke innser at de gjorde feil.

- Derimot har jeg ikke noe imot å trykke hånden til en frontkjemper som har gjort opp for seg OG som innser at det han gjorde var feil.

I dag er Finn Ramsøy markakonsulent for Skiforeningen. Der kommer hans lokal-kjennskap fra tiden på skauen til sin rett; han har marka som arbeidsfelt, og det trives han med. Ramsøy, som nå er 73 år, ble pensjonert fra Hæren i 1977. Før han ble knyttet til Skiforeningen, i 1990, var han i Oslo og Omland Friluftsråd i 13 år.

Da krigen kom, var han 19 år og befalelev. Han og kameratene hans deltok i «det korte og lite gloriose felttoget» som han kaller det, ble internert i Sverige, sendt hjem utpå sommeren 1940 og begynte umiddelbart å bygge opp sin motstandsgruppe som ble Milorg-gruppe 100/13001.

Grensekomissær i Finnmark

Offiserskarrieren fortsatte etter krigen, og da Krigsskolen var gjennomført, ble det tjeneste i Tyskland, SHAPE i Paris, flere år i Troms, flere omganger i Oslo, og de siste fem årene før han gikk av i 1977, var han grensekomissær i Finnmark, med stasjon i Kirkenes. Der sto han for den norske nærkontakten med sovjetiske militære på den andre siden av grensen. Han har obersts grad.

Ramsøy er formann i samarbeidsrådet for veteranorganisasjonene på Østlandet. Som sine kolleger fra krigen mener han at alle nordmenn

MOT NAZISTER: Finn Ramsøy, Milorg-mannen fra Eiksmarka som nylig har møtt uforsonlige frontkjempere i fjernsynet, har ingen forståelse for frontkjempere som ikke har skjønt hvem og hva de tjente under krigen.

står i gjeld til dem som ofret liv og helse under krigen.

- De sier at historien alltid skrives av seierherrene, men man bør også huske på alle dem som aldri fikk oppleve å være seierherrer. De som falt og de som fikk livet ødelagt, ikke minst krigsseilerne, vi står i gjeld til dem allesammen. Vi skylder også å minne nye generasjoner om hva vi sloss for, frihet og demokrati, nynazismen og dagens kriger minner oss om det. Veteranorganisasjonene stiller derfor opp på skolene når de ber oss om det, og vi stilte opp i fjernsynet fordi vi mente det var viktig. Men det var sterkt å føle det intense hatet fra den andre siden.

Ramsøy ønsker ikke å rehabilitere gamle nazister og frontkjempere som ikke vil innse at de valgte feil. Hvis de vil ha et monument, får de sette hakekorset på det. mener

han, ikke det norske flagget.

- Når man kjenner bakgrunnen for de aller fleste av dem, må det bli klart at disse visste nøyaktig hva de gjorde. Det bør være nokså avgjørende at bare 507 av de 5 000 det gjaldt hadde frontkjempervirksomhet som eneste grunnlag for straffen.

Det de foretok seg etter at de var ferdige med sin fronttjeneste omfattet deltagelse i statspolitiet som hadde tortur av nordmenn på programmet, medlemskap i hirden, deltagelse i Waffen-SS og medlemskap i NS som jo var straffbart i seg selv. Det fins en rekke eksempler på at de ble satt inn mot nordmenn, i Norge.

I fjernsynet møtte Finn Ramsøy frontkjemperen Lindvik som fortsatt mener at han gjorde det rette fordi det gjaldt å bekjempe stalinismen.

- Det er etter min mening ikke noen unnskyldning i seg selv at de sloss MOT stalinismen – hva var det de sloss FOR? spør Finn Ramsøy.

- Mange av dem var nazister før de meldte seg. De var delvis rekruttert fra Quislings hird, som var tenkt å skulle bli den nye norske hær. Et eksempel er en frontkjemper vi vet om som deltok i jakten på tungtvannssabotørene på Hardangervidda. Lindvik – som fikk 12 år – var blant annet tidligere norsk offiser. Han fungerte som sjef for hirdførerskolen og var i en periode stabssjef for norsk Waffen-SS, og i den egenskap må han ha hatt kjennskap til at norske SS-soldater ble satt inn mot nordmenn i Norge.

At noen feil kanskje ble begått ved landssvikoppgjøret ser ikke Ramsøy bort fra, men det kan han ikke uttale noe sikkert om. - Det er et viktigere poeng for meg å legge merke til at mange den dag i dag ikke ser forskjellen på riktig og gal side da Norge var okkupert av en fremmed makt.

Ramsøy og kameratene hans lå altså på skauen, i Nordmarka, der de utgjorde en spesialtropp som distrikts våpensjef disponerte for slippstjeneste og transport. Først mot slutten av 1944 ble det fart i flyslippene fra Storbritannia. De kjente til at nordmenn var i tysk tjeneste på Østfronten og gjorde seg sine tanker om disse nazistene som de betraktet som farlige motstandere.

I Skiforeningens tjeneste har Finn Ramsøy som oppgave å finne balansen mellom vern og utnyttelse i marka, og han trives. Blant annet ser man også frem mot OL hvor det blir tusenvis av skolebarn som skal beskjeftiges. Det blir skirenn og andre arrangementer. Bare Holmenkolbanen klarer brase- ne så.....